

№ 24 (6585)

1980 წ.

თბილისი

ფასი 3 კპპ.

საპარტოვლოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზკულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ДЗЕЛО Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

გაზეთი გამოდის 1984 წლის 13 აპრილიდან

1980
24
თბილისი
საპარტოვლოს
რესპუბლიკური
დღეის
საბჭო

«დინამოსთან», აგობენ ქვეყანას...

გოგაშვირი და ავტონომიური რესპუბლიკების უმცლესი საბჭოების, აგრეთვე სახალხო დემოკრატიული ადგილობრივი საბჭოების მორიგე არჩევნებში წარმატებით მონაწილეობა მიიღეს. ამ დღისათვის აღნიშნული საბჭოების შემადგენელი საბჭოების რაოდენობა უკვე აღწერა 100-ს. ამ დღისათვის აღნიშნული საბჭოების რაოდენობა უკვე აღწერა 100-ს.

... „დინამოს“ სტადიონთან არსებული მე-8 საარჩევნო აგობუნების 50-მდე აგობუნების აგრეთვე. უზარმაზარად მომზადებული ხედი საბჭოების არჩევნებში. ამ მხარე დინამოს სტადიონის აგობუნების სამუშაო გეგმით გათვალისწინებული ბევრი საინტერესო წინადადება აღნიშნულია, კერძოდ — შეხვედრები სოციალისტური შრომის გამრავლებას, შრომის ვეტერანებთან, წარმოების ნოვატორებთან, დემოკრატიულად გადარჩეულ ბავშვებთან, ხელოვნების და მეცნიერების დარგებში მოღვაწეებთან. სისტემატურად ეწყობა აგობუნებისა და პოლიტიკური მართობის საინსტრუქტაჟო თათბირ-სემინარები.

ამომრჩევლებისთვის ტარდება თეორიული კონფერენციები სხვადასხვა თემაზე. წაკითხული იქნა ლექციები: „საბჭოთა საარჩევნო სისტემის დემოკრატიული პრინციპები“, „საბჭოთა ხალხის მონოლითური ერთიანობა სოციალიზმის დიდი მონაბოგარისა“, „ლენინურ-ეროვნული პოლიტიკის გამარჯვება“ და სხვ.

ავტორიტეტული დროულად დაიჭირა თადარიგი არჩევნების ორგანიზებულად და მაღალ დონეზე ჩატარებისათვის. ამ საქმეში

განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი სპორტკომიტეტის „დინამოს“ დირექტორის მოადგილე თ. ყიფინაძე, ამავე კომიტეტის პარტორგანის მდივანი მ. ბერძენიშვილი, სპორტის ოსტატთა კლუბის დირექტორი გ. გაგუამ, აგობუნების მდივანი ვ. მამაჩანოვა და სხვები.

როგორც აგობუნების გამგე გ. სერგაძე აღნიშნა, ავტორიტეტის წევრები მოსახლეობაში ატარებენ საუბრებსა და აღწერებს. თითოეულ აგობუნებაში თავის მიკრორაიონში მუშაობის გეგმა, სპეციალური ქურნალი ამომრჩეველთა კრიტიკული შენიშვნებისათვის, აგრეთვე, ჩატარებულ ღონისძიებათა აღრიცხვის რეგული. ავტორიტეტი ცდილობს

ბენ, რომ მკიდრო კავშირი ჰქონდეთ ხალხთან, დროულად გააცნონ მშრომლებს პარტიის ყოველი მოწოდება.

1 თებერვალს ავტორიტეტმა შეხვედრა მოუწყო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატების კანდიდატს ვ. მ. დესოტაშვილს.

ა. კანაიაშვილი,
თბილისის უნივერსიტეტის
ურნალისტიკის ფაკულტეტის
I კურსის სტუდენტი.

სურათზე: № 8 საარჩევნო უბნის აგობუნების მორიგ დღეებზე მიიჭარაან.

ჯ. ლომიძის ფოტო.

მსოფლიოს სპორტსმენები ემზადებიან მოსკოვის სტარტებისთვის

პარილი — დიდი კალაბურთი

პარილი-რიკოს ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა გამოაცხადა წილისყრის შედეგები, რომელმაც უნდა დააწყვილოს გუნდები კალაბურთელთა მოსკოვის ოლიმპიური ტურნირის სამი საგზურის მოსაპოვებლად.

ამრიგად, 18 აპრილს სან-ხუანში შედგება ამერიკის უძლიერესი გუნდების პირველი შესარჩევი ტური. ბრაზილიელები ამ დღეს ურუგუაის ნაკრებს შეხვედრიან, კანადა — კუბას, ტურნირის მასპინძლები, პურტორიკოელები უმასპინძლებენ არგენტინის ნაკრებს, ხოლო მექსიკის გუნდი შეხვედრა ვენესუელას.

ტურნირის დაწყებამდე არც ისე დიდი დრო დარჩა და ყველა 8 გუნდი მაქსიმალურად ცდილობს გამოიყენოს დარჩენილი დრო. კუბის ნაკრები მეხიკოს ესტუმრა, სადაც მაკალიმანიანთის პირობებში აპირებს მომზადებას. მომავალ შეტოქებს ერთმანეთთან დასამალი არა აქვთ რა — კუბელები და მექსიკელები ერთად ვარჯიშობენ.

ბრაზილიელი ოლიმპიელები ამ დღეებში პურტორიკოს გაემგზავრიან და მომავალი ბრძოლების წინ რამდენიმე მატჩს გამართავენ ადგილობრივ გუნდებთან. კანადისა და ურუგუაის ნაკრებებმა გადაწყვიტეს „მშობლიურ კედლებში“ გააგრძელონ მზადება. არგენტინელები კი რამდენიმე შეხვედრას გამართავენ პანამისა და ლომიკის რესპუბლიკის ნაკრებ გუნდებთან.

იასნიხირო იამასიხო: ახლა მთავარია ოლიმპიური „ოქრო“

22 წლის ტოკიოს უნივერსიტეტის ფიზკულტურის ფაკულტეტის სტუდენტმა პარიზში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატში მძიმე წონის ყველა ფაგორიტი დაამარცხა და პირველი ადგილი დაიკავა. მწვრთნელების სატოსა და ინოკუმის აღსაზრდელი, იასიხირო იამასიხო, რომლის წონა 127 კილოგრამი, ხოლო სიმაღლე 1,80 მეტრია, მოსკოვის ოლიმპიური თამაშების მთავარ ფაგორიტად ითვლება.

თქვენთვის რა მნიშვნელობა აქვს მსოფლიო ჩემპიონის ტიტულს?

— იყო მსოფლიოს ჩემპიონი, ეს მეტად კარგი და ლამაზი შეგრძნებაა აღამიანისთვის. აქამდე მე იაპონიის სამაჯის აბსოლუტური ჩემპიონიც ვიყავი. ყოველივე ამ წარმატებებს ჩემთვის ერთნაირად დიდი მნიშვნელობა აქვს.

უკანასკნელად როდის წაგეთ ორთაბრძოლა?

— ეს სამი წლის წინათ იყო. უცხოელ ათლეტთან კი ჯერ არ დავმარცხებულვარ.

რამდენი წლიდან დაიწყეთ ტატამზე გამოსვლა?

— ათი წლის ასაკში მოხდა ჩემი პირველი ნაცნობობა ძიულსთან, ხოლო სპორტის ამ სახეობაში

ბაში სერიოზული ვარჯიში 13 წლის ასაკიდან დაიწყე.

სკოლის მაღალ კლასებში უკვე ეკუთვნოდით თუ არა მძიმეწონისებს?

— 14 წლის ასაკში უკვე 106 კგ-ს ვიწონიდი, ერთი წლის შემდეგ — 123 კილოგრამს. ასე, რომ, ნამდვილი მძიმეწონისანი ვარ.

თქვენ ისეთი ფიზიკური მონაცემები გაქვთ, რომ თავისუფლად შეგიძლიათ მონაწილეობა მიიღოთ ჰილბო, სუმოს შეჯიბრებებშიც, რომელიც ასევე იაპონელთა ეროვნული ჰილბოა...

— ამისათვის ფიზიკური მონაცემები მართლაც კარგი მაქვს, მაგრამ სუმოს მოჭიდავეებთან დამჯობება შეუძლებელია არ მივხდებ. ისინი ხომ მამდვილი პროფესიონალები არიან და მხოლოდ ამით ცხოვრობენ.

როგორია თქვენი მომავალი გეგმები?

— ჩემთვის ახლა ყველაზე დიდი მნიშვნელობა მოსკოვის ოლიმპიური თამაშებს აქვს და მეც ამისათვის ვიკრებ ძალისხმევას. მუნებელი ვარ, რომ შევძლებ ოლიმპიდაზე გამოსვლას და ოქროს მედლის მოპოვებას.

„დინამოს“
თარგმნა ბ. ლამაზაშვილი.

გადარაკი

საინფორმაციო გაყო

რიბა, 2 თებერვლი (დემეოთი, ჩვენი სპეც. კორ.) გუშინ სსრ კავშირის ახალგაზრდა ოსტატთა ჩემპიონატში VII ტურის შეხვედრები გაიმართა.

დაძაბულად მიმდინარეობდა გ. ზაიჩიკ-მ. ჩიბურდანიძის შეხვედრა, რომელიც სოციალისტური დაცვით დაიწყო. ზაიჩიკმა პერსპექტიული პოზიცია მიიღო, მაგრამ ორმხრივ ციატოტში აჩქარდა და უფიჯურად დარჩა. პარტია გადაიღო, სადაც იგი ყაიმის შანსს ინარჩუნებს.

ზ. ენგორნა (რივა) პირველი მარცხი აწვნა ლ. ფსახისს (კრასნოიარსკი). ყაიმზე შეთანხმდნენ ბ. გაგრიკოვი (მოლდავეთი) და ვ. ჩხეზოვი (მოსკოვი), ა. ხარითონოვი (გორკი) და ე. მაგარამოვი (ბაქო), ზ. ლანკა და ე. კენგასი (ორივე — რივა), ლ. იურტაევი (ფრუნზე) და ზ. აზმაიფარაშვილი. ქართველმა ოსტატმა ადვილად გაათანაბრა თამაში და მეტოქეს დაუზავდა მე-19 სვლაზე. 7 ტურის შემდეგ ე. კენგასის 5 ქულა აქვს, ზ. აზმაიფარაშვილს, ზ. ენგორნა — 4,5-4,5, ლ. ფსახისს — 4.

ბიატლონი

თასის გაითავაზა

სსრ კავშირის უძლიერესი ბიატლონისტები ლეიკ-პლესიდის სტარტებისათვის ბაკურიანში ემზადებიან. აქვე მათ სსრ კავშირის თასიც გაითავაზეს.

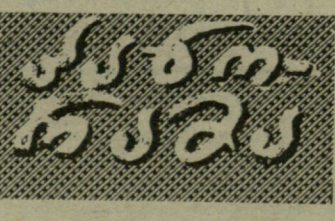
20-კილომეტრიანი რბოლაში სრულით გაიმარჯვა ლენინგრადელმა ანატოლი ალიაბევიამ — 1 საათი, 13 წუთი და 39 წამი (3

ველოსპორტი

ფაგორიბაზს აჯობა

მოსკოვის დასურულ ოლიმპიურ ველოტრეკზე გათამაშდა წლევიანდელი ზამთრის ჩემპიონატის ბოლო მედლები. 150 წრეზე 30 საშუალოდ ფინშით ჩვეულებრივად 40 სპორტსმენი მონაწილეობდა.

„ოქროს“ მაძიებელთა შორის იყვნენ მსოფლიო ჩემპიონატის პრიზიორი ვ. პეტრაკოვი, გამოდევნებით გუნდურ რბოლაში ქვეყნის ზამთრის პირველობაში გამარჯვებული ლენინგრადელი სტუდენტთა კვარტეტი და სხვანი. წარმატება კი წილად ხვდა ნაკრებად ცნობილ, 23 წლის რიგელ ე. კრუტერსს. მან ჯერ 4 სხვა ველოსიპედისტთან ერთად წრე მოუგო მეტოქეებს, მერე კიდევ ორი წრის უპირატესობა მოიპოვა და ესოდენ დიდ შეჯიბრებაში პირველად დამსახურა ოქროს მედალი. გერცხლისა და ბრინჯაოს მედლები ერგოთ სტუდენტებს — ლენინგრადელ ნ. კუზნეცოვსა და მოსკოველ ი. უსტინოვს.

და აღექსანდრე ელიზაროვი (მოსკოვის ოლქი) — 35.45,21 (2).

ხუთეულში შევიდნენ აგრეთვე ლეიკ-პლესიდის ოლიმპიადის ორი კანდიდატი — სერგეი დანჩი (ნოვოსიბირსკი) — 35.57 (2) და აღექსანდრე უშაკოვი (ლენინგრადი) — 36.02 (2).

შეჯიბრების ბოლო დღეს გაიმართა ესტაფეტა 4x7,5 კილომეტრზე. გამარჯვა სსრ კავშირის II ნაკრებმა. საპრიზო ადგილებზე გავიდნენ აგრეთვე „დინამოსა“ და საბჭოთა არმიის გუნდები.

ახლა ბაკურიანში სსრ კავშირის თასისთვის ბრძოლაში ჩაებმებიან ქვეყნის ოლიმპიური ნაკრების ორტილელები.

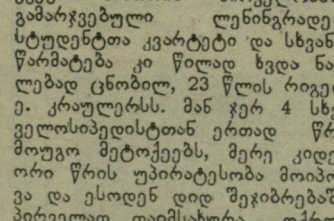
ტელეფონით „დელოს“ კორ.

ველოსპორტი

ფაგორიბაზს აჯობა

მოსკოვის დასურულ ოლიმპიურ ველოტრეკზე გათამაშდა წლევიანდელი ზამთრის ჩემპიონატის ბოლო მედლები. 150 წრეზე 30 საშუალოდ ფინშით ჩვეულებრივად 40 სპორტსმენი მონაწილეობდა.

„ოქროს“ მაძიებელთა შორის იყვნენ მსოფლიო ჩემპიონატის პრიზიორი ვ. პეტრაკოვი, გამოდევნებით გუნდურ რბოლაში ქვეყნის ზამთრის პირველობაში გამარჯვებული ლენინგრადელი სტუდენტთა კვარტეტი და სხვანი. წარმატება კი წილად ხვდა ნაკრებად ცნობილ, 23 წლის რიგელ ე. კრუტერსს. მან ჯერ 4 სხვა ველოსიპედისტთან ერთად წრე მოუგო მეტოქეებს, მერე კიდევ ორი წრის უპირატესობა მოიპოვა და ესოდენ დიდ შეჯიბრებაში პირველად დამსახურა ოქროს მედალი. გერცხლისა და ბრინჯაოს მედლები ერგოთ სტუდენტებს — ლენინგრადელ ნ. კუზნეცოვსა და მოსკოველ ი. უსტინოვს.

და აღექსანდრე ელიზაროვი (მოსკოვის ოლქი) — 35.45,21 (2).

ხუთეულში შევიდნენ აგრეთვე ლეიკ-პლესიდის ოლიმპიადის ორი კანდიდატი — სერგეი დანჩი (ნოვოსიბირსკი) — 35.57 (2) და აღექსანდრე უშაკოვი (ლენინგრადი) — 36.02 (2).

შეჯიბრების ბოლო დღეს გაიმართა ესტაფეტა 4x7,5 კილომეტრზე. გამარჯვა სსრ კავშირის II ნაკრებმა. საპრიზო ადგილებზე გავიდნენ აგრეთვე „დინამოსა“ და საბჭოთა არმიის გუნდები.

ახლა ბაკურიანში სსრ კავშირის თასისთვის ბრძოლაში ჩაებმებიან ქვეყნის ოლიმპიური ნაკრების ორტილელები.

ტელეფონით „დელოს“ კორ.

საპარტოვორისო „სპორტლოტოს“ მონაწილეთა საყურადღებო!

სპორტული ლატარიების მთავარი სამმართველო და საკავშირო პროფსაბჭოს ტურნირისა და ექსკურსიების ცენტრალური საბჭო აცნობებს საერთაშორისო „სპორტლოტოს“ ლატარიის მონაწილეებს, რომ ოლიმპიდა-80-ის ტურნირული საგზურის მფლობელები — I-VII საერთაშორისო ოლიმპიური ლატარიის მომგებიანი ბილეთების მფლობელები, საგზურებს მიიღებენ 5 მაისიდან 30 მაისის ჩათვლით და არა 1 თებერვლიდან, როგორც ადრე იყო გამოცხადებული.

ასე აღიღებენდა ბელადი 110 მწებრბიას

არისხალ ემიგრაციაში მყოფმა ვლადიმერ ილიას ძემ დისგან — მარია ილიას ასულსაგან წერილი მიიღო. იგი გონებრივ გადალოას უჩიოდა. ლენინმა დას მისწერა: „გირჩევ, სწორედ გაანანილო შენი მეცადინეობა, რაც მთავარია, ეცადე რამდენიმეჯერ გააკეთო სხვადასხვა მოძრაობა — ეს აუცილებელია.“ — ურჩევდა ვლადიმერ ილიას ძე თავის დას და თვითონაც ამ ხერხით განიტვირთებოდა ხოლმე გონებრივი გადალოასაგან.

ჭადრაკი, ველოსპორტი, ტურნიზმი, ნადირობა, თევზაობა, ცურვა, ტანვარჯიში, ციგურაობა — აი, სპორტის სახეობები, რომლებიც აქტიური დასვენების საუკეთესო საშუალებად მიაჩნდა ბელადს და თვითონაც იყო გატაცებული.

ემიგრაციაში თუ გადასახლებაში ყოფნის დროს ლენინს არასოდეს ავინწყებოდა ფიზიკური ვარჯიში. მას კარგად ესმოდა, რომ მხოლოდ ფიზიკურ წრთობას, ჯანსაღ სხეულს შეეძლო იმ დიდი ენერჯის აღდგენა, რასაც ხარჯავდა. „მხოლოდ მას შეეძლო ემუშავა ისე, როგორც არავის, და შეეძლო დაესვენა ისე, როგორც არავის.“ — იგონებს ანა ილიას ასული ულიანოვა-ენიზაროვა.

1908 წელს იტალიაში კაპრზე ემიგრაციაში ყოფნის დროს ლენინი გორკისთან ერთად სეირნობდა ნეპოლის მიდამოებში; დაუთვალიერებია პომპეი; ასულა ვეზუვის მთაზე. კაპრელი მეთევზეების თანხლებით ნავთი გადიოდა ზღვაში და თევზაობდა, რაც დიდ სიამოვნებას ანიჭებდა ილიას. აქვე ლენინი გატაობით თამაშობდა ჭადრაკს.

როგორც ცნობილია, ლენინმა ემიგრაციაში ყოფნის დროს 1911 წელს, პარიზის მახლობლად დაბა ლონჟიუში მოაწყო პარტიული სკოლა. ლონჟიუმიდან 12 კილომეტრზე მიედინება სენა.

ცხელ დღეებში ლენინი პარტიული სკოლის მსმენელებთან ერთად ველოსიპედით მიდიოდა ხოლმე საბანაოდ.

ლენინს განსაკუთრებით ხიბლავდა ტურიზმი. მას დიდ სიამოვნებას ანიჭებდა ბუნების ნიადაგი, სუფთა ჰაერზე სეირნობა. საფრანგეთში ყოფნის დროს ნ. კრუშკაიასთან, ინესა არმანდისთან და სხვა ამხანაგებთან ერთად კვირაში ერთხელ სისტემატურად მიემგზავებოდა ხოლმე ქალაქგარეთ.

ლენინის ახლობლები და თანამებრძოლები მონმენი იყვნენ თუ რაოდენ სიამოვნებას ჰგვრიდა და ენერჯის მატება მას სუფთა ჰაერზე სეირნობა, ვარჯიში, მთებსა და ტყეში სიარული, ცურვა.

აი, რას იგონებს ცნობილი სახელმწიფო მოღვაწე, ბელადის ახლო მეგობარი ვ. ბონჩ-ბრუევიჩი: „ბევრჯერ ნავსულვარ ლენინთან ერთად სასეირნოდ და ტბაზე საბანაოდ. იგი შესანიშნავად ცურავდა. ერთი სიამოვნება იყო ტალღებთან შებმული ილიჩის ცქერა. გაცურავდა შორს, შორს უზარმაზარ ტბაში, რომლის მეორე ნაპირი ღრუბლებში იმალებოდა. მე ვიცოდი და მას ვაფრთხილებდი, რომ ტბაში ვულკანური მინერალური წყლის დინება! ტბა ძალიან ღრმაა. ხშირია უბედური შემთხვევები, ბევრი დამხრჩვალა...“

— ამბობთ იხრჩობიანო? — შემანწყვეტინა ლენინმა ლაპარაკი და თან სწრაფად გაიხიდა.

— დაახ. იხრჩობიანი! აი, ამას ნინათ... — არა! ჩვენ არ დავიხრჩობით.

— ვლადიმერ ილიჩ, ცივი ენება არ არის სასიამოვნო.

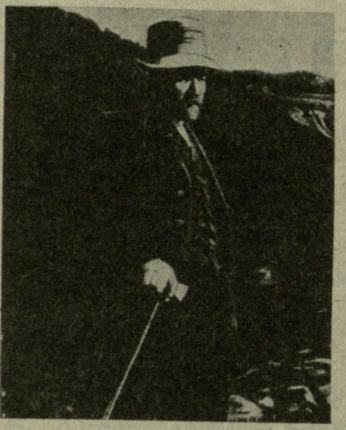
— არა უშავს რა, მზეზე გავთბებით. ამბობთ, ღრმა არისო, არა?

— მეტი სიღრმე რაღა იქნება... —

— ვცდი, — ფსკერამდე ჩაყვინთო, — მიპასუხა ილიჩმა.

მივხვდი, რომ წინააღმდეგობის განევა უაზრობა იყო. პირიქით, თურმე ვაქებებდი, ვაინტერესებდი მას და, როგორც ნამდვილ სპორტსმენს, სიმხნევეს ვმატებდი.

ვლადიმერ ილიას ძე თვალის დასამზამებაში ტბისკენ დაეშვა. ერთბაშად ხელები წინ გასწია და ჩაყვინთა. მხედველობიდან დაავარგე, ველევა, ვანცივიდი... მან კი ნაპირიდან კარგა მოშორებით ამოჰყო თავი. მსუბუქად მიაპობს ტალღებს, მიცურავს. აი, ზურგზე გადაბრუნდა, ისვენებს... შემდეგ ამოტრიალდა და მხარული მოუსვა. გული რომ იჯერა, მევეთრად შემოტრიალდა და ნაპირისკენ წამოვიდა. აი, თითქოს უნდა ამოვიდეს კი-

დეც, მაგრამ ვერასვებით ვერ ტოვებს ცივ ტალღებს. უცებ ისევ ჩაყვინთა, თვალს მოეფარა, მე ველევა, ის კი მშვიდად ამოდის წყლიდან.

ილიჩი დიდად ეკაყოფილია. აქებს ტბას, ცივ დინებას, წვება მზეზე და თან ეკაყოფილებით მიაპობს განცდილს...

მე კი გაოცებული შევცქერი ბელადის სახეს და აღარ მიკვირს, საიდან აქვს ვლადიმერ ილიას ძეს ასეთი დიდი ენერჯია და ძალა; როგორ უძლებს ასეთ დიდ გონებრივ დატვირთვას, მიიმე შრომას!

ბ. ჩიკვაძე,
საქართველოს სსრ ოქტომბრის რევოლუციისა და სოციალისტური მშენებლობის ცენტრალური სახელმწიფო არქივის მეცნიერი მუშაკი.

ს უ რ ა თ ე ე: ლენინი ზაკობა-ნეს მთებში.

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ს კ ო რ ტ კ ო მ ი ტ ე ტ ვ ი

გაიმატა საქართველოს სპორტკომიტეტის კოლეგიის მორიგი სხდომა, რომელზეც განიხილეს ვ. ი. ლენინის დაბადების 110 წლისთავის დღისთვის შეგეგმვისთვის რეკონსტრუქციის ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციების ამოცანები. აღინიშნა, რომ რეკონსტრუქციის ფიზიკულ-ტურული და სპორტსმენების გ. ი. ლენინის დაბადების 110 წლისთავის აღსანიშნავად ახალახალ წარმატებებს აღწევნა ფიზიკულ-ტურულ-სპორტულმა ორგანიზაციებმა, ოლიმპიური მზადების ბაზებმა ბაკურიანსა და ლესელიძეში, „სპორტლოტოს“ საქართველოს სსრ-ში სამმართველომ, აიღეს რა გარბილი ვალდებულებები, პირნათლად ასრულებენ მას. კოლეგიამ დაამტკიცა ვ. ი. ლენინის დაბადების 110 წლისთავის აღსანიშნავად რეკონსტრუქციის ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციების კონკრეტული ღონისძიებების გეგმა.

კოლეგიამ იმსჯელა სსრ კავშირის ხალხთა VII საზაფხულო სპარტაკიადის ფინალურ შეჯიბრებებში საქართველოს მორიგეთა შედეგების შესახებ. აღინიშნა, რომ მორიგეთა ნაკრებმა რეკონსტრუქციის სპორტულ დეპარტამენტის 119,75 ქულა შეისინა და VII ადგილი დაიკავა, გუნდის წევრებმა მოიპოვეს 1 ვერცხლის (48 კგ — ა. დელუნი) და 3 ბრინჯაოს (54 კგ — ა. ხიზანიშვილი, 71 კგ — მ. თაქაიშვილი, 81 კგ — დ. კვაჭიყე) მედალი.

სფეროში სწორი ხელმძღვანელობა, დატვირთვის რეჟიმზე სათანადო კონტროლის განხორციელება.

აღინიშნა ფალავანთა კლუბის (დირექტორი გ. ჩიტაშვილი) სუსტის მუშაობა. აქ დღემდე არ არის შექმნილი მუშაობის ნორმალური პირობები. საწვრთნელ დაზარალებულ არა აქვთ ტრენაჟორები, საჭირო აბარო, სადემონსტრაციო წამშობი, გამოყენებული არ არის ვიდეომაგნიტოფონი, სკოლის კოლექტის სათანადო აღსკვენი ჯერ კიდევ არ გამოტრიალია სპორტკომიტეტის კოლეგიის გადაწყვეტილებიდან.

მიღებულ იქნა ცნობა, რომ უმაღლესი დაოსტატების სპორტული სკოლის დირექტორი ვ. კანკავა გადაყვანილია სხვა სამუშაოზე, დირექტორის მოადგილე ი. ქორჩიაძეა განათავისუფლებული და კავებული თანამდებობიდან სამუშაოზე გამოუცხადებლობისთვის. სკოლის უფროს მეტოლისტს გ. აბრამას, მეტოლისტებს ვ. კუშიევს, გ. ბოტკოველს, თ. გოგოჭურს გამოეცხადათ საყვედური.

ფალავანთა კლუბის დირექტორს გ. ჩიტაშვილს არადაამკმაყოფილებელი მუშაობისათვის გამოეცხადა საყვედური; მიღებულია ცნობა, რომ ნ. ექვთიმიშვილი, მ. ოსიყმაშვილი განათავისუფლებული არიან ნაკრები გუნდის უფროსი მწვრთნელის მოვალეობიდან; სუსტის მუშაობისთვის გ. როსტიაშვილი გადაყენებულია ნაკრების მწვრთნელობიდან; გაფრთხილებულია სპორტკომიტეტის შესაბამისი სამმართველო, რომელსაც დაევათ გაძლიერების უმაღლესი სპორტული დაოსტატების სკოლის მუშაობისადმი კონტროლი.

სხდომამ მოისმინა XXII ოლიმპიური თამაშებისთვის საქართველოდან სსრ კავშირის ოლიმპიური ნაკრები გუნდების კანდიდატთა მზადების მიმდინარეობისა და ამ საქმეში ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა პერსონალური პასუხისმგებლობის გაზრდისა და კონტროლის გაძლიერების ღონისძიებათა საკითხი.

ოლიმპიური თამაშებისათვის კანდიდატების მზადების ინდივიდუალური გეგმების შესრულების მიმდინარეობის ანალიზმა ცხადყო, რომ იმ დიდ მუშაობასთან ერთად, რასაც საქართველოს სპორტკომიტეტი ოლიმპიური ნაკრების კანდიდატებთან ეწევა, ჯერ კიდევ შეინიშნება ზოგიერთი ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციის ხელმძღვანელთა გულგრილობა.

სპორტკომიტეტის კოლეგიამ დაამტკიცა კონკრეტული ღონისძიებანი ოლიმპიადის კანდიდატთა მზადების შემდგომი გაუმჯობესების თაობაზე და ყველა ორგანიზაციას ძირითად ამოცანად დაუსახა თამაშებისთვის კანდიდატების უმაღლესი დონეზე მომზადება.

სხდომამ იმსჯელა რეკონსტრუქციის ხელშეწყობის ნაკრები გუნდის სსრ კავშირის ჩემპიონატის I ტურში მონაწილეობისა და II ტურისთვის მზადების მიმდინარეობის; რეკონსტრუქციაში მონაწილეობის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციების მდგომარეობის, სახალხო მეურნეობაში შრომის დისციპლინის შემდგომი გაუმჯობესებისა და კადრების დენდობის შემცირების შესახებ სკაპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს, საკავშირო პროფსაბჭოს დადგენილ შესასრულებლად რეკონსტრუქციის ფიზიკულ-ტურული ორგანიზაციების ამოცანების შესახებ.

კოლეგიამ დაამტკიცა XXII ოლიმპიური თამაშებისადმი მიძღვნილი მოსწავლეთა XXXI რეკონსტრუქციის სპარტაკიადის დებულება და საქართველოს სპორტკომიტეტის 1980 წლის ძირითადი სამუშაო გეგმა.

კოლეგიამ სამუშაოდან გაანთავისუფლა გორის ფიზიკულ-ტურისა და სპორტის საქალაქო კომიტეტის თავმჯდომარე გ. ლაღვიშაძე. გორის ფიზიკულ-ტურისა და სპორტის საქალაქო კომიტეტის თავმჯდომარედ დაამტკიცა ვ. კოშკაძე.

ველოსიპედის გარეშე...

ჩვენ რეკონსტრუქციის ტრეკზე მრბოლელებმა ბოლო წლებში მნიშვნელოვან წარმატებებს მიაღწიეს. ამის დასტურად ისიც კმარა თუ ვიტყვი, რომ თბილისელი ველოსიპედისტები — ბ. ჩეკვარდია, გ. დვალისვილი და ე. გელაშვილი ქვეყნის ოლიმპიური ნაკრების კანდიდატები არიან.

განუზომელია ამ საქმეში გელოსპორტში უმაღლესი სპორტული ოსტატობის სკოლის წვლილი. სკოლის თავკაცების (დირექტორი თ. ფხაკაძე) გეგმაზომიერი, შემოქმედებითი მუშაობა მომავალშიც ბევრ სიკეთეს გვპირდება. აქ განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ სპორტსმენთა ტექნიკური და საერთო ფიზიკურადების სრულყოფას.

სწორედ ამ მიმართებით გაწეული მუშაობის შემოწმება იყო თბილისის „ლოკომოტივის“ სტადიონზე ჩატარებული სპორტული სკოლის აღსაზრდელო შეჯიბრება კროსში 1962-67 წლებში დაბადებულთა შორის. პროგრამა ითვალისწინებდა 5, 7,5 და 10 კილომეტრზე რბენას. ასპარეზობაში ძალას ცდიდა 200-მდე მონაწილე.

ამ სურათებზე სწორედ შეჯიბრების მომენტებია აღებუდნი: 1962-63 წლებში დაბადებულნი დისტანციებზე (ქვევით): „ლოკომოტივის“ წევრი ფ. სურაილოვი პირველი იყო ფინიშთან. ე. ხუცურაულის ფოტოები.

... გოლოს ინგლისში

გიორგი ბიბილაძის საერთაშორისო ლიდოსტატი

პირველად ჩემს სპორტულ ბიოგრაფიაში შეუსვენებლად, ზედმეტად მომხიდა სამ მეტად საპასუხისმგებლო შეჯიბრებაში მონაწილეობა.

გასული წლის ნოემბრის ბოლოს გერმანიის საკურორტო ქალაქ ბილ-ლუტენბერგში მოეწყო ფინალური მატჩი ევროპის ჩემპიონთა თასზე საკლუბო გუნდებს შორის. ერთმანეთს შეხვდნენ „ბურგუნდერნი“ ცენტრალური საბჭოს და როტერდამის „გოლმანის“ (მოლანდია) კოლექტივები. გუნდში ჩემს გარდა იყვნენ: იური ბალაშოვი, ვასილ სიმსლოვი, იური რაზუვაევი, ვლადიმერ ბაგიროვი, დომენტი კონიევი და სერგეი ალექსანდრე. როტერდამის ძლიერი გუნდის პირველ დღეებში კორნოტი გამოიღო. მატჩი დასრულდა წარმატებით. პირველ დღეს დამარცხდით — 2:5:3, მეორე დღეს კი გავიმარჯვეთ ასეთვე ანგარიშით. დანიშნულ დამატებით, მესამე შეხვედრა, რომელიც გაცილებით ძლიერად ჩავატარეთ — 4:2 და ევროპის ჩემპიონთა თასი შეგვიღო (სულ ორჯერ ჩატარდა ასეთი შეჯიბრება) მოვიპოვეთ.

შინ დაბრუნებისთანავე გავემგზავრე მისსკოში, სადაც 29 ნოემბრიდან 27 დეკემბრამდე საბჭოთა კავშირის 47-ე ჩემპიონატში (უმადლესი ლიგა) გმონაწილეობდი. მიზნად დავისახე ყველა პარტიული უკომპრომისოდ ბრძოლა. ტურნირის სტარტი ჩემთვის მძიმე აღმოჩნდა. I ტურში შეხვედრი ახალგაზრდა ბაქოელ მოჭადრაკეს გარიკანსაროვს. თანაბარ პოზიციამში გამწვავებაზე ვითამაშე, მა-

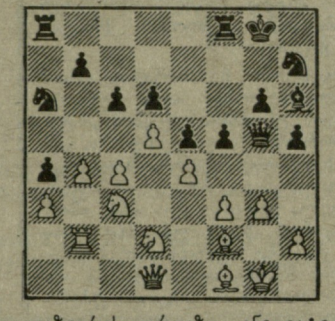
გრამ ცაიტნოტში მოგხვედრ და საბოლოოდ დამარცხდი — მოსაფიქრებლად განკუთვნილ დროს ვადავაცილე. მომდევნო სამ ტურში ყაიშზე შევეუთანხმდი. VI ტურში გარიბი მომერია და სამი შეხვედრა გამოეტოვე, რის გამოც საკმაოდ მძიმე სიტუაციაში აღმოვჩნდი. ეს პარტიები მხოლოდ ტურნირის რეგლამენტით გამოყოფილ გადაღებული პარტიების დამთავრებისა და დასვენების დღეებში ვითამაშე.

შინდა აღენიშნა, რომ VI ტურიდან 10 პარტიამი 7,5 ქულა დავაგროვე, რითაც საგრძობლად გამოსწორდა ჩემი სატურნირო მდგომარეობა და ბოლო ორი ტურის წინ II-V ადგილებს ვიყოფდი. ამ პარტიებში დავამარცხე საბჭოთა კავშირის 1978 წლის ჩემპიონები: მ. ტალი და ვ. ცეშკო-ვსკი, დიდოსტატები რ. ვაპანიანი, ი. რაზუვაევი, საერთაშორისო ოსტატები ვ. კუბრიჩიკი და ს. დოლომარტოვი. XVI ტურში პრინციპულ პარტიაში ახალგაზრდა მოსკოველ საერთაშორისო ოსტატ ა. იუსუპოვთან (ისიც II-V ადგილებს იყოფდა) უარი ვთქვი საყაიმო გაგრძელებაზე და დიდი გარბოლებების შემდეგ... დამარცხდი.

საბოლოოდ 9,5 ქულით V-VII ადგილებს ვავიჯივდი და 1980 წლის ჩემპიონატის უმაღლეს ლიგაში თამაშის უფლება შევიპირჩხუნი.

როგორც 1978 წელს, ამჯერადც მხოლოდ ნახევარი ქულა დამაკლდა ჩემპიონატის ბრინჯაოს მედლის მოპოვებას, ვითამაშე რამდენიმე საინტერესო

პარტია. ერთ-ერთ მათგანში მინსკელ ვ. კუბრიჩიკთან სპეციალური პრიზი მომპოვებინა. ვთავაზობდი ამ პარტიის ფინალს (შავებით კუბრიჩიკია):

ლაზიერის ფრთაზე ინიციატივის მიღების მიზნით ხარისხი შევიწირე და ფიგურები კარგად განვლაგე.

22. c5! cd 23. d:d5 dc 24. bc h4 25. f4! ef 26. მf3! (აქედან მოყოლებული ყველა შემდეგი სტალი მსუბუქი ფიგურები ცენტრალურ მითრიმე უჯრებზე განდამყავს) 26. ...ლd8 27. კc4 ეf7 28. d:e5 f:g 29. კd4! (მიუხედავად იმისა, რომ შავებს მატერიალური უპირატესობა აქვთ, მათი პოზიცია უფიქლოა) 29. ...მf5 30. მ:f7 31. ეb7 კf5 32. ე:f7! მ:g:f7 33. მf4+ მ:g:e8 34. ...ლa4+ლd7 (არ ვარაგა 34. ...მg:e7 35. მ:g:e6-ის გამო) 35. კh5 კ:f4 36. კ:d7+ მ:g:e7 37. ef მc7 38. კf6+. შავები დანებდნენ.

ამ ჩემპიონატის დროს მეხმარებოდა თბილისელი დიდოსტატი ე. გუფელი, რომელმაც გარკვეულად ხელი შემიწყო კარგად გამოსვლაში.

28 დეკემბრიდან 15 იანვრამდე გმონაწილეობდი პასტინგის (ინგლისი) ტრადიციულ საშობაო 55-ე საერთაშორისო ტურნირში, რომელსაც დასაბამი 1921 წელს

მიეცა. საბჭოთა მჭიდრობებმა მე და ს. მაკარინებმა დავაგვიანეთ I ტურზე. შეჯიბრების რეგლამენტი მიმეცო იყო: პარტიები იმართებოდა 14-დან 19 საათამდე, ორსაათიანი შესვენების შემდეგ ვიწყებდით გადაღებული პარტიების დამთავრებას.

ტურნირმა ახალგაზრდულ შემადგენლობას მოუყარა თავი. მონაწილეობდა 40 დიდოსტატი, 5 საერთაშორისო ოსტატი და 1 ეროვნული ოსტატი. სენსაციად შეიძლება მივიჩნიოთ ინგლისელი მოსწავლის, 14 წლის ნიკოლ შორტის ბრწყინვალე გამოხატვა. მან ინგლისის 1979 წლის ჩემპიონატში I-III ადგილები გაიყო და პასტინგის საერთაშორისო ტურნირში მონაწილეობის უფლება მიიღო. შორტმა ტოლი არ დაუდო ბევრად გამოცდილ მეტოქეებს. ბრწყინვალედ დაამარცხა რამდენიმე დიდოსტატი და 8 ქულა მოაგროვა. ინგლისელმა ყმაწვილმა მეორედ შეასრულა საერთაშორისო ოსტატის ნორმატივი. ფიდეს უახლოეს კონგრესზე მას ახალი წოდება მიეკუთვნება.

ჩემთვის ამ ტურნირის სტარტიც წარუმატებელი აღმოჩნდა. III ტურში დაახლოებით თანაბარ პოზიციაში უარყავი ინგლისის 1978 წლის ჩემპიონის ი. სპილმენის მიერ შემოთავაზებული ყაიმი, არასწორი გაგრძელება ავირჩიე და დამარცხდი. ამას აღმდინამე ყაიმი მოყვა და ფინალში სამი შეხვედრის მოგებით 8,5 ქულა დავაგროვე, IV-VI ადგილებს ვავიჯივდი.

I-II ადგილები გაინაწილეს ცნობილმა დიდოსტატებმა, შვედმა უ. ანდერსონმა და ინგლისელმა ი. ნანანა — 10-10.

ამ ტურნირშიც რამდენიმე კარგი პარტია შექმნა, ერთ-ერთი საუკეთესო იყო ნ. შორტთან.

სპორტი, კერძოდ დიდი სპორტი, კარგ ფიზიკურ მონაცემებთან ერთად უზარმაზარ ნებისყოფას მოითხოვს. თუ გული და ნერვები ხუხტი გაქვს, ან პირველი ხისარულის ცვლენება აგიტაცებს, ანდა მარცხით გამოწვეული სევდა და დაძაბუნება, წარმატება ვერცადავით. ვინც მაღალი სპორტული მწვერვალის დასაღწერად ემზადება, არ უნდა შეუშინდეს ყოველდღიურ, ქანცამწვერვარ ვარჯიშს, უწყალოდ შეასრულოს აღმზრდელის ყოველი რჩევა, ყველა მითითება.

ეს ფოტოსურათი ჩვენმა ფოტოკორესპონდენტმა ა. კოტორაშვილმა თბილისის სპორტის სახსახლეში, სსრ კავშირ — აშშ-ის მოკრივეთა მატჩის დროს გადაიღო. ეს-ესა პირველი რაუნდის დამთავრება და მერლი სნიდთან უმაღლესი განხილავალი აშერიკელთა გუნდის უფროსი მწვრთნელი პეტ ნებში — ვინ იცის, უკვე მერამდენედ არიგებს და სპორტმენიც ყურადღებას აქცეული.

● თანამედროვე სპორტი წარმოადგენს სხვადასხვა მეცნიერებასთან და, კერძოდ, ფსიქოლოგიასთან ურთიერთკავშირის გარეშე. როგორია ამჟამად სპორტის ფსიქოლოგთა ძირითადი მიზნები და ამოცანები, პრობლემები, რაზე ამხეილებენ ისინი მთავარ ყურადღებას?

— სპორტის ფსიქოლოგია საბჭოთა ფსიქოლოგიის ერთ-ერთ დარგს წარმოადგენს. მისი ძირითადი ამოცანაა სპორტული ქცევის თავისებურებათა შესწავლა. სპორტი, როგორც ადამიანის შეგნებული ქცევა, მთელი რიგი თავისებურებებით ხასიათდება. ამ ქცევის ყველა მხარე (მოდრაობის ხვედრის შეთვისება, ფიზიკური, ტექნიკური, ფსიქოლოგიური მომზადება და სხვ.) შეჯიბრებაში გამარჯვების მოტივით არის განპირობებული. ამიტომ, სპორტის ფსიქოლოგია მოწოდებულია შეისწავლოს სპორტული ქცევის ზემოქმედებით კომპონენტები შეჯიბრებაში გამარჯვების მოტივთან მიმართებაში. ამ მხრივ ფსიქოლოგიას შეუძლია დიდი დახმარება გაუწიოს სპორტულ პრაქტიკას. იგი სწავლობს მოძრაობის ტექნიკის ფსიქოლოგიურ ბუნებას, მთლიანად წვრთნის პროცესის ფსიქოლოგიურ საფუძვლებს და, რაც მთავარია, შეჯიბრების პროცესის ფსიქოლოგიას.

● რა ურთიერთობა აქვთ რესპუბლიკის მოწინავე სპორტის ფსიქოლოგებს სპორტულ კოლექტივებთან თუ ცალკეულ სპორტმენებთან?

— საქართველოში სპორტის ფსიქოლოგიაში მუშაობა საქართველოს სახელმწიფო ფიზკულტურის ინსტიტუტის ბედაგოგიისა და ფსიქოლოგიის კათედრასთან კათედრის გამგე ვ. სთალიანი (შვილი) მომდინარეობს. ამ კათედრასთან ჩემი ხელმძღვანელობით, მუშაობდა და მუშაობს ფსიქოლოგთა ჯგუფი (გ. ამილახვიანი, გ. დავალი, გ. ზამსონაძე, ა. გრიგოლივა, ნ. ნობილაძე და სხვ.), რომელთაც მთელი რიგი საკითხები დაამუშავა სპორტის ფსიქოლოგიაში და სპორტმენის პიროვნების შესწავლად კვლევით გარკვეული ეთიოდი შეადგინა. ჯგუფის თვითრიული და კვლევითი მუშაობის შედეგებმა გარკვეული გამოყენება პოვა პრაქტიკაშიც. ეს ჯგუფი წლების განმავლობაში სწავლობდა როგორც საბჭოთა კავშირის ოლიმპიური სამთომთხილამურეთა ჯგუფები გუნდის, ისე ჩვენი ზესპორტის სამთომთხილამურეთა ჯგუფები გუნდის წევრებს, აგრეთვე, წამყვანი ქართველი მოჭადრაკების, მოკრივეებისა და ტანმო-

ვარჯიშების ფსიქოლოგიურ თვისებებს. ფსიქოლოგთა ჯგუფი წლებში მანძილზე აწარმოებდა თბილისის „დინამოს“ ფეხბურთელების ფსიქოლოგიურ თავისებურებათა შესწავლას, იკვლევდა ამ სპორტსმენების პიროვნულ თვისებებს, სპორტის არჩეულ სახეობაში მათ უპირატესობას, ხასიათის სტრუქტურას. ასეთი მასალების ანალიზის ნიადაგზე ამუშავდა ჰანციკალური რეკომენდაციებს მწვრთნელებისთვის. ეს რეკომენდაციები გულსხმობდა, თუ როგორ უნდა ემუშავა მწვრთნელს ცალკეულ სპორტსმენებთან მათი ინდივიდუალური თავისებურებების მიხედვით.

ბუნებრივია, ეს დიდად შეუწყობს ხელს გუნდის ფსიქოლოგიურ მომზადებას. მაგრამ, გუნდის ფსიქოლოგიური მომზადება კიდევ საკითხებს სხვა, ცალკეულ დონის მიხედვით, რომელიც თვითონ გუნდის, როგორც კოლექტივის ფსიქოლოგიის ცოდნას ემყარება (აქ ყურადღება მახვილდება ასეთ საკითხებზე, თუ რა დამოკიდებულებაა გუნდის წევრებს შორის, როგორია ფსიქოლოგიური კლიმატი გუნდში, რა პრეტენზიები აქვს გუნდის თითოეულ წევრს და სხვ.). ფსიქოლოგიური მომზადება არის ზოგადი და სპეციალური.

ნელს, როგორც ფსიქოლოგის შიშის გრძობის დაძლევაში?

— ეს მდგომარეობა დიდადა დაკავშირებულია სტრესულ სიტუაციაში პიროვნების გამძლეობის უნართან. სპორტსმენის ეს თავისებურება პირადად დაკავშირებულია იტალიის მწვრთნელმა, მაგრამ ეს საქმე ფსიქოლოგიისთვის უფრო უპირატესია. ფსიქოლოგს შეუძლია სპორტსმენის ემოციური სტრესის დონე კომპლექსური კვლევის მეთოდების გამოყენებით გამოარკვეოს.

ემოციური სტრესები შეიძლება თავს იჩინდეს წინასასტარტო მდგომარეობაში. უცნო მოედნის

ცი, უმრავლეს შემთხვევაში, საოცრად დიდი ენერჯით იწყებს ასპირების და, ბუნებრივია, მალე „ამოიწურება“ ხოლმე. იგი ვერ ანაწილებს ენერჯიას. ამიტომ, მწვრთნელმა ამ ნაკლებ უნდა მოუთხოვოს სპორტსმენს. არის შემთხვევები, როცა სპორტსმენს შეიძლება ამაღელვარება სწავლის მიხედვით, თუ იგი არ სძინავს, ზოგიერთს კი გვიან ეუფლება ეს მდგომარეობა. ერთი სიტუაცია, ყველა სპორტსმენის თავისებურება სპეციალურად უნდა იქნეს შესწავლილი — მწვრთნელმა უნდა იცოდეს, ვის რა ეტაპზე ეწვევა ემოციური სტრესი. სპორტული შიში ძნელი დასაძლევია. ის, ვინც ვერ დაძლევს ამ მდგომარეობას, წარმატებას ვერ მიაღწევს.

● რა პერსპექტივები აქვს სპორტულ ფსიქოლოგიას, როგორც მეცნიერებას?

— სპორტის ფსიქოლოგია სრულიად ახალი დარგია საერთოდ და ჩვენშიც. ამიტომ, მთელი რიგი აქტუალური პრობლემებისა, რომელსაც სპორტული პრაქტიკა იყენებს, ვერ კიდევ ნაწილობრივად არ არის შესწავლილი. ეს ეხება არა მარტო მთლიანად სპორტული ქცევის ბუნებას და მისი ცალკეული კომპონენტების (მოდრაობის ტექნიკა, წვრთნის პროცესი, ფიზიკური, ტექნიკური, ფსიქოლოგიური მომზადება და სხვ.) შესწავლას, არამედ ცალკეული სპორტული სპეციალობების ფსიქოლოგიური ბუნების, თავისებურებების, სპორტსმენების ცალკეულ სპორტულ სახეობებში გარდისიანობის „პროფესორის“ სპორტსმენის პიროვნების შესწავლას, სპორტულ გუნდში ფსიქოლოგიური კლიმატის კვლევის და სხვა პრობლემების დამუშავებას. ამ საკითხების შესწავლა აუცილებელია, გადაუდებელი ამოცანაა სპორტის ფსიქოლოგიაში. ამ პრობლემების ღრმა მეცნიერული დამუშავება დიდად შეუწყობს ხელს სპორტის თეორიას და პრაქტიკას. საერთოდ სპორტის ფსიქოლოგიაში ბევრი პრობლემა დამუშავებულია, მაგრამ ეს მიღწევები, უმრავლეს შემთხვევაში, გამოუყენებელი რჩება პრაქტიკაში, რადგან საბჭოთა კავშირში სპორტის ფსიქოლოგიის „სამსახური“ არ არსებობს. ამიტომაც ფსიქოლოგიური კვლევის შედეგების დანერგვა სპორტში ძნელად ხერხდება. ამ გარემოებებს არ ექცევა ყურადღება. ეს პრობლემა ახლო მომავალში უნდა გადაიჭრას.

ბის გათვალისწინებით. ასეთმა მუშაობამ საკმაოდ კარგი ნაყოფი გამოიღო და, რაც მთავარია, თვითონ მწვრთნელები არიან კმაყოფილები.

● რა განხვევაება გუნდის ფსიქოლოგიურ მომზადებასა და სპორტსმენის ინდივიდუალურ მომზადებას შორის?

— ფსიქოლოგიური მომზადება შეჯიბრების პროცესში სპორტსმენის სპორტულ შესაძლებლობათა მაქსიმალური მომზადებისა და გამოყენების უნარს გულისხმობს. ამ შემთხვევაში სპორტსმენის ინდივიდუალური და გუნდის ფსიქოლოგიური მომზადება ურთიერთთან შექმნილია კავშირში უნდა წარმოებოდეს. როგორც ცალკეულ სპორტსმენთა, ისე გუნდის ფსიქოლოგიურ მომზადებაზე მუშაობა, პირველ რიგში, ცალკეული სპორტსმენის ინდივიდუალური თავისებურებების ცოდნას უნდა ემყარებოდეს. თუ სპორტსმენი ფსიქოლოგიურად იქნება მომზადებული,

ყველაზე მნიშვნელოვანია კონკრეტული შეჯიბრებისთვის სპეციალური მომზადება. ამისთვის, პირველ ყოვლისა, საჭიროა როგორც მწვრთნელმა, ისე სპორტსმენმა იცოდეს შეჯიბრების მიზანი, მნიშვნელობა, ადგილი, სადაც იგი იმართება, უნდა იცოდეს ვისთან აქვს საქმე, მეტოქის გუნდის ისტორია, რა ტექნიკასა და ხერხებს ამყობენებს იგი ასპარეზობის დროს, ეტე იგი, მეტოქის ვინაობის ყველა დეტალი. უნდა წარმოადგინოს აგრეთვე, როგორი იქნება ტრიბუნების რეაქცია, ერთი სიტყვით, საჭიროა ყველა მნიშვნელოვან რეაქცია და ობიექტური ფაქტორების ცოდნა.

● ცნობილია, რომ სპორტსმენთა ერთ ნაწილში გამეფებულია შიშის გრძობა. ეს შეიძლება იყოს წავების შიში, მოგების შიში, უცნო მოედნის, „საკუთარი კედლების“ შიში, რა როლი ეკისრება მწვრთ-

ნელს, როგორც ფსიქოლოგის შიშის გრძობის დაძლევაში?

— ეს მდგომარეობა დიდადა დაკავშირებულია სტრესულ სიტუაციაში პიროვნების გამძლეობის უნართან. სპორტსმენის ეს თავისებურება პირადად დაკავშირებულია იტალიის მწვრთნელმა, მაგრამ ეს საქმე ფსიქოლოგიისთვის უფრო უპირატესია. ფსიქოლოგს შეუძლია სპორტსმენის ემოციური სტრესის დონე კომპლექსური კვლევის მეთოდების გამოყენებით გამოარკვეოს.

ემოციური სტრესები შეიძლება თავს იჩინდეს წინასასტარტო მდგომარეობაში. უცნო მოედნის

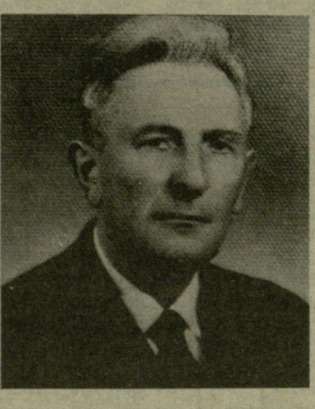
ბუნებრივია, ეს დიდად შეუწყობს ხელს გუნდის ფსიქოლოგიურ მომზადებას. მაგრამ, გუნდის ფსიქოლოგიური მომზადება კიდევ საკითხებს სხვა, ცალკეულ დონის მიხედვით, რომელიც თვითონ გუნდის, როგორც კოლექტივის ფსიქოლოგიის ცოდნას ემყარება (აქ ყურადღება მახვილდება ასეთ საკითხებზე, თუ რა დამოკიდებულებაა გუნდის წევრებს შორის, როგორია ფსიქოლოგიური კლიმატი გუნდში, რა პრეტენზიები აქვს გუნდის თითოეულ წევრს და სხვ.). ფსიქოლოგიური მომზადება არის ზოგადი და სპეციალური.

ცი, უმრავლეს შემთხვევაში, საოცრად დიდი ენერჯით იწყებს ასპირების და, ბუნებრივია, მალე „ამოიწურება“ ხოლმე. იგი ვერ ანაწილებს ენერჯიას. ამიტომ, მწვრთნელმა ამ ნაკლებ უნდა მოუთხოვოს სპორტსმენს. არის შემთხვევები, როცა სპორტსმენს შეიძლება ამაღელვარება სწავლის მიხედვით, თუ იგი არ სძინავს, ზოგიერთს კი გვიან ეუფლება ეს მდგომარეობა. ერთი სიტუაცია, ყველა სპორტსმენის თავისებურება სპეციალურად უნდა იქნეს შესწავლილი — მწვრთნელმა უნდა იცოდეს, ვის რა ეტაპზე ეწვევა ემოციური სტრესი. სპორტული შიში ძნელი დასაძლევია. ის, ვინც ვერ დაძლევს ამ მდგომარეობას, წარმატებას ვერ მიაღწევს.

● რა პერსპექტივები აქვს სპორტულ ფსიქოლოგიას, როგორც მეცნიერებას?

— სპორტის ფსიქოლოგია სრულიად ახალი დარგია საერთოდ და ჩვენშიც. ამიტომ, მთელი რიგი აქტუალური პრობლემებისა, რომელსაც სპორტული პრაქტიკა იყენებს, ვერ კიდევ ნაწილობრივად არ არის შესწავლილი. ეს ეხება არა მარტო მთლიანად სპორტული ქცევის ბუნებას და მისი ცალკეული კომპონენტების (მოდრაობის ტექნიკა, წვრთნის პროცესი, ფიზიკური, ტექნიკური, ფსიქოლოგიური მომზადება და სხვ.) შესწავლას, არამედ ცალკეული სპორტული სპეციალობების ფსიქოლოგიური ბუნების, თავისებურებების, სპორტსმენების ცალკეულ სპორტულ სახეობებში გარდისიანობის „პროფესორის“ სპორტსმენის პიროვნების შესწავლას, სპორტულ გუნდში ფსიქოლოგიური კლიმატის კვლევის და სხვა პრობლემების დამუშავებას. ამ საკითხების შესწავლა აუცილებელია, გადაუდებელი ამოცანაა სპორტის ფსიქოლოგიაში. ამ პრობლემების ღრმა მეცნიერული დამუშავება დიდად შეუწყობს ხელს სპორტის თეორიას და პრაქტიკას. საერთოდ სპორტის ფსიქოლოგიაში ბევრი პრობლემა დამუშავებულია, მაგრამ ეს მიღწევები, უმრავლეს შემთხვევაში, გამოუყენებელი რჩება პრაქტიკაში, რადგან საბჭოთა კავშირში სპორტის ფსიქოლოგიის „სამსახური“ არ არსებობს. ამიტომაც ფსიქოლოგიური კვლევის შედეგების დანერგვა სპორტში ძნელად ხერხდება. ამ გარემოებებს არ ექცევა ყურადღება. ეს პრობლემა ახლო მომავალში უნდა გადაიჭრას.

უსიქოლოგია სპორტის სამსახური

თანამედროვე სპორტის სხვადასხვა კუთხის შემსწავლელ მრავალ სამეცნიერო დარგს შორის ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი ფსიქოლოგიას უჭირავს. დღეს, როცა სპორტულ სარბიელზე ყველაფერს მილიმეტრები, წამის მუხებები წყვეტენ, როცა არნახულად გაიზარდა მოასპარეზეთა ნერვული დაძაბულობა, ერთი მრავალთაგანი, ვინც გამარჯვებას ჰედს, უდავოდ, საბოლოო ფსიქოლოგია. და, ვინაიდან ფიზიკულტურა და სპორტი შორს ვერ წავა ფსიქოლოგთა დახმარების გარეშე, ფიჭობობ, საინტერესო იქნება ამ თემაზე — სპორტისა და ფსიქოლოგიის ურთიერთობაზე საუბარი, რომელსაც ახლა ვთავაზობთ. რამდენიმე შეკითხვაზე პასუხის გაცემა ვთხოვთ საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ფსიქოლოგიის კათედრის პროფესორს **ვალდემარ ნორბანიძეს**, რომელსაც ამახ წინათ დაბადების 75 წელი შეუსრულდა.

ფეხბურთი • მსოფლიო ჩემპიონატი • ქვეყანაში

თბილისის „დინამოს“ ფეხბურთელთა არგენტინაში სტუმრობასთან დაკავშირებით გთავაზობთ ამ ქვეყნის ჩემპიონატისა და, საერთოდ, არგენტინული ფეხბურთის მიმოხილვას.

სხვა ფეხბურთელებში დიდი მოულოდნელობა არ მომხდარა და ასეთი ნახევარფინალური წყვილები შედგა: „რივერ პლეიტი“ — „სენტრალი“, „უნიონი“ — „ატლეტიკა“. აქ „რივერ პლეიტი“ ორი საკმაოდ იოლი გამარჯვება იხემა „სენტრალთან“ — 4:0, 3:1, ხოლო სანტა-ფეს „უნიონს“ მცირე უპირატესობა ჰქონდა „ატლეტიკოსთან“ — 2:1, 2:1.

ჩემპიონატი (თასი) მონაწილეობის მისაღებად ემზადება. არგენტინიდან მეორე ადგილი აღნიშნულ შეჯიბრებაში „უნიონს“ (სანტა-ფე) დაეთმო.

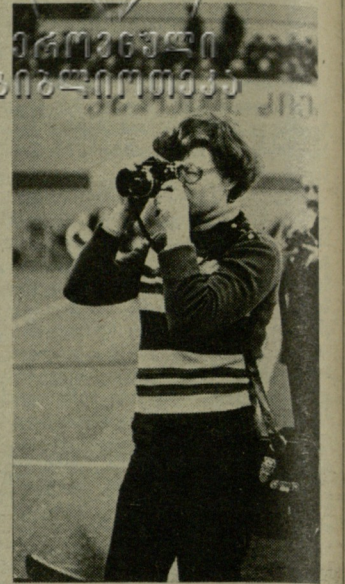
„რივერ პლეიტი“ მე-17 გამარჯვება

ნდი ვადის მეოთხედფინალში. აქედან მოყოლებული, გათამაშება ოლიმპიური სისტემით მიმდინარეობს და ბოლოს, როგორც წინას, ორი უძლიერესი გუნდის ასპარეზობით მთავრდება. მიმოხილველებს არაერთხელ გაუკვირებიათ ეს სისტემა, მაგრამ თვით არგენტინელებს მიაჩნიათ, რომ იგი ურიგო არ არის და, უპირველეს ყოვლისა, ხელს უწყობს ახალ-ახალი ტალანტების დაწინაურებას. ჩემპიონატი, არგენტინელთა აზრით, სავესტით ოლიმპიური შედეგებით მთავრდება.

ასევე ფრედ — 0:0. „რივერ პლეიტი“ ჩემპიონობა მდინეის სტუმრად გატანილი ბურთის წყალობით.

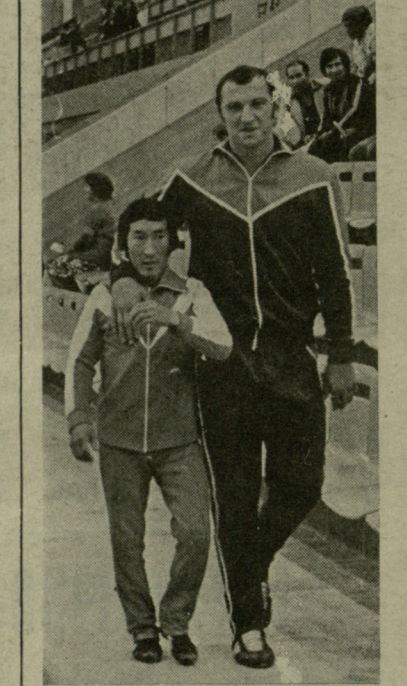
ეროვნულ ჩემპიონატს, ცხადია, დიდი ყურადღებით აღევლინებოდალს პირველი ნაკრების მწვერულები და, რაც მთავარია, მენოტი. საერთოდ, მენოტი გაცილებით უფრო მეტად დაკავებულა, ვიდრე ნებისმიერი სხვა ეროვნული ნაკრების უფროსი მწვერული. საქმე იმაშია, რომ იგი ერთდროულად ხელმძღვანელობს ჰაბუკთა და ოლიმპიურ ნაკრებსაც, დააკვება მათ ყველა შეჯიბრებაში და ა. შ. დამთავრდება თუ არა სამხრეთ ამერიკის ქვეყნების ოლიმპიური ნაკრები გუნდების შესარჩევი ტურნირი, მენოტი პირველი ნაკრების ფეხბურთელთა შეკრებას ჩაატარებს, გაზაფხულზე კი მისი გუნდი ევროპაში ჩამოვა.

„...ვიღებ მსოფლიო სპორტს“

თავისუფალ ჰიდაობაში თბილისის XIX საერთაშორისო ტურნირის დღეებში სპორტის სასახლეში შეკრებილი, ცხადია, შეუმჩნეველი არ დარჩათ საჭიდაო ხალიჩასთან საინტერესო მომენტების მოლოდინში ფოტოაპარატით „ნასაფრებულები“ ჯალი.

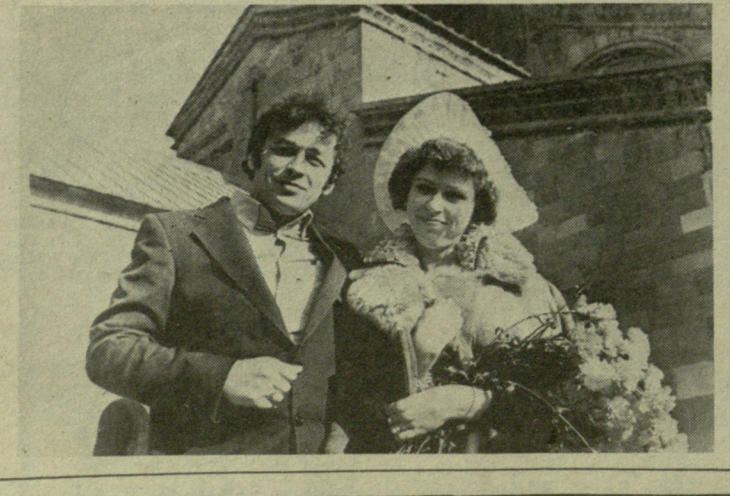
დაინტერესდით მისი გინაობით: ნაღვიდა მიშჩენკოს დაჟმთავრება მინსკის ფიზკულტურის ინსტიტუტი მხატვრული ტანვარჯისის სპეციალობით, ამჟამად ქრასნოიარსკში, ტელევიზიის სპორტულ კომენტატორად მუშაობს. ფოტოაპარატს ამ 10 წლის წინათ დაუმოკვდარა.

გელნიერებას ბისურვებით!

მამი შეიყვარეს ერთმანეთი და ერთმანეთს დაუკავშირეს თავიანთი მომავალი. შეიქმნა კიდევ ერთი სპორტული ოჯახი. გუნდის თბილისის ქორწინების სახლში შეუდგდნენ ქალთა შორის ჰადრაკში მსოფლიო ჩემპიონის სახელის პრეტენდენტი, საერთაშორისო დიდოსტატი, ქრასნოიარსკელი ელენე ახილოვსკაია და თბილისელი რეგბისტი, ჩხრ

კავშირის ნაკრებისა და თბილისის „ლოკომოტივის“ გუნდის წევრი, სპორტის ოსტატი ვლადიმერ პეტუნიჩი, რომელიც სხვათა შორის, ჰადრაკში ოსტატობის კანდიდატია.

ახვე მომხდარა... ლეონისეანური მოკრივე

პარიზი და ლეონისეანური შორიშორისა ერთმანეთისაგან, მაგრამ ინგლისის საეკლესიო საბუთებში გვხვდება ერთი ჩანაწერი, სადაც აღწესებულია ეკლესიაში მომხდარი შემთხვევა, რომლის დროსაც გოტინგემის საყდრის მღვდელი იძულებული გახდა მოკრივის შესაფერად გარჯილიყო.

ლას მიუტევენ ცოდვებს. მრევლი სულაქმნილი უსმენდა. უეცრად ეკლესიის სიმყუდროვე დაარღვია თავგელდურმა ღრიან-ცელმა. ექვსი ჯანღონიანი, შეზარბონებულნი მამაკაცი შემოიჭრა ტაძარში. ისინი უხამსად იხსნიებდნენ ტომსონს და მრევლის წინაშე სახელს უტეხდნენ. საღვათისა, ძველი ცოდვილი ხალხს მოძღვრობდესო. ტომსონმა ბევრი ითმინა, მერე კი ხელები გულზე დაიჭლო, თვალისა ცალ ალაპყრო და შელაღადა: არაერთი წელია შენს საქმეს ვსაბუთებ, ახლა კი ნება დამბრუნებოდა უფით ჩემს გასაქირს მივხედოთ. ამ სიტყვებთან ერთად იგი ჩამოიჭრა კათედრიდან და ელვის უსწრაფესად ძლიერი დარტყმებით ზედზედ მიაწვინა ექვსივე თავგელი. შემდეგ ვითომც აქ არაფერიყო, კათედრაზე დაბრუნდა და ქადაგება განაგრძო.

გაზეთი გამოდის უოკნელად, გარდა ორჯაბათისა და პარსკაპვისა. რედაქციის მისამართი: 380096, თბილისი, ლენინის ქ. №14 ლეონისეანისთვის — თბილისი, „ლელო“ ტელეფონი: რედაქტორის — 99-56-14, 98-97-50; რედაქტორის მოადგილე — 99-56-47; პასუხისმგებელი მდივანი — 98-97-52; განყოფილებები: ფეხბურთის — 99-81-71, 98-97-56; მასობრივი ფიზკულტურული მუშაობის — 98-97-55; სპორტის პროპაგანდის — 98-97-51; მოსწავლე და სოფლის ახალგაზრდობის — 98-97-53; ჰადრაკის — 98-97-28; სამხატვრო — 98-97-52; წერილების — 98-97-54; კორექტორები — 98-97-49; გამომწვევი — 98-98-81; ფოტოლაბორატორია — 98-97-58; მემანქანები — 98-97-57.